

Trawsnewid Gwasanaethau Cymunedol

Aseiad o Anghenion Ardal Leol 2021-22

CANOL A DE SIR DDINBYCH

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Betsi Cadwaladr
University Health Board

Cyngor
sir ddinbych
denbighshire
County Council

CYDWEITHREDFA GWELLA GWASANAETHAU
GOFAL A LLESIANT **GOGLEDD CYMRU**

NORTH WALES SOCIAL CARE AND WELL-BEING
SERVICES IMPROVEMENT COLLABORATIVE

CYNNWYS

RHAGARWEINIAD	3	IECHYD MEDDWL POBL YNG NGHANOL A DE SIR DDINBYCH.....	16-17
SIR DDINBYCH FEL PENTREF O 100 O BOBL		BYW Â CHYFLWR IECHYD HIRSEFYDLOG YNG NGHANOL A DE SIR DDINBYCH.....	18-19
EIN POBLOGAETH.....	4-7	YMGYSYLLTIAD POBL Â'R GWASANAETHAU IECHYD A GOFAL YNG NGHANOL A DE SIR DDINBYCH.....	20-21
YN EIN PENTREF	8-9	PROFIAD POBL O WASANAETHAU IECHYD A GOFAL YNG NGHANOL A DE SIR DDINBYCH.....	22
YNGLŶN Â CHANOL A DE SIR DDINBYCH.....	10-11	BETH MAE POBL YN EI DDWEUD WRTHYM NI AM EU HANGHENION?	23
BYWYD YNG NGHANOL A DE SIR DDINBYCH.....	12-13	PROFFILIAU'R ARDAL LEOL: RHESTR O'R FFYNONELLAU DATA.....	24-27
IECHYD CORFFOROL POBL YNG NGHANOL A DE SIR DDINBYCH.....	14		
SBOTOLAU AR GANOL A DE SIR DDINBYCH	15		

RHAGARWEINIAD

Mae Proffiliau Ardal Leol wedi cael eu datblygu fel rhan o Raglen Trawsnewid Gwasanaethau Cymunedol y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol, gyda'r bwriad o gefnogi datblygiad cynllunio strategol yn seiliedig ar leoedd a chomisiynu ar gyfer iechyd a gofal ar draws y rhanbarth.

Mae Proffil wedi cael ei ddatblygu ar gyfer pob un o'r **14 ardal iechyd a gofal cymdeithasol leol integredig** yng Ngogledd Cymru. Diffinnir ardal leol fe

Ardal ddaearyddol, sy'n dod ynghyd â holl wasanaethau lleol sy'n rhan o ddarparu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol ar gyfer yr ardal. Mae ardal leol yn gwasanaethu poblogaeth o rhwng 25 a 100,000 o bobl.

Mae ein hardaloedd lleol yn seiliedig yn bennaf ar ffiniau clwstwr meddyg teulu.

Mae Proffiliau Ardal Leol yn dod a data a mewnwelediad ynghyd gan asiantaethau gwahanol er mwyn adeiladu darlun cyflawn o anghenion a chryfderau cymunedau gwahanol ar lefel leol, ronnynol. Mae'r mewnwelediad hyn yn cael ei ddefnyddio i siapio blaenoriaethau ar gyfer y lleoliad ac yn mynegi uchelgais cytunedig, cyfun i iechyd a gofal pobl leol a'r gwasanaethau maent yn eu derbyn.

Bydd y data hefyd yn cael ei ddefnyddio yn barhaus er mwyn addasu blaenoriaethau a galluogi partneriaid i ddwyn ei gilydd i gyfrif ar gyfer darparu eu huchelgeisiau.

Mae'r Proffiliau Ardal Leol a ddatblygwyd gan y Rhaglen Drawsnewid Gwasanaethau Cymunedol yn waith sy'n dal i gael ei ddatblygu, a bydd yn parhau i addasu a thyfu wrth i'r ystod a math o wybodaeth sydd ar gael ar ôl troed lleol, gronnynol, gynyddu. Er hynny, maent yn cynrychioli cam sylweddol i wireddu ein huchelgais cyfunol i gynllunio a darparu gofal a chymorth mewn ymateb i anghenion ein cymunedau lleol.

SIR DDINBYCH

FEL PENTREF O 100 O BOBL

EIN POBLOGAETH

Yn ein pentref...

OEDRAN

18

person rhwng

0 ac 15
mlwydd oed

95,696

yw poblogaeth ein preswylwyr fel arfer yn **SIR DDINBYCH** yn 2019, yn ein pentref o 100, mae pob unigolyn yn cynrychioli 956 o bobl

65 mlwydd oed a hŷn
Gynyddu
20
**MLYNEDD
NESAF**

Disgwylir i'r nifer o bobl dros 65 oed gynyddu dros yr 20 mlynedd nesaf

24

person

65 mlwydd
oed a hŷn

15

65 mlwydd
oed a hŷn

yn byw ar eu pen eu hunain

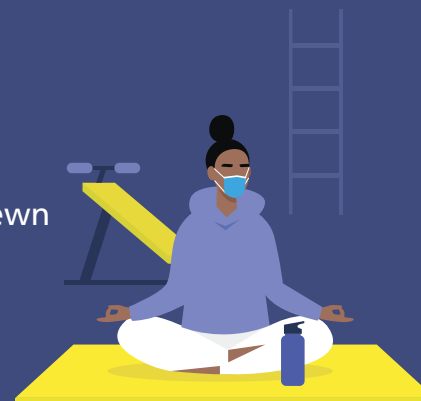

IECHYD A LLES

Iechyd da

72

Oedolyn mewn
iechyd da

59

Oedolyn hŷn
mewn iechyd
da

9 Oedolyn ddim yn
gallu rheoli o leiaf un
gweithgaredd hunan-ofa

Defnyddio
Gwasanaeth

3

Oedolyn
yn derbyn
gwasanaeth
gan ofal
cymdeithasol

O'r rheiny, mae

2

ohonynt yn
65 oed

SIR DDINBYCH

FEL PENTREF O 100 O BOBL

EIN POBLOGAETH

Yn ein pentref...

30

Yn siarad Cymraeg

Cymraeg

4

Person o grŵp lleiafrifoedd ethnig

PENDERFYNFYDDION EHANGACH IECHYD

Tlodi plant

O'r 100 o blant yn
ein pentref...

25

yn byw mewn tlodi

Ymdeimlad o gymuned

55

Oedolyn yn
teimlo'n rhan o'u
cymuned

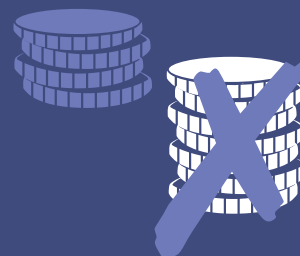
Diweithdra

27

Oedolyn yn
ddi-waith

44

Oedolyn gydag anabledd yn ddi-waith

Unigrwydd

12

Oedolyn yn
teimlo'n unig

YMDDYGIAD FFORDD O FYW

Pwysau iach

44

Oedolyn o
bwysau iach

68

O blant o
bwysau iach

Gweithgarwch corfforol

37

Oedolyn yn
anweithgar
yn gorfforol

Maeth

17

Oedolyn yn bwyta
5 dogn o ffrwythau
a llysiau'r dydd

Ysmygu

14

Oedolyn
yn ysmygu

Alcohol

14

Yn yfed dros
y canllawiau
argymelledig

IECHYD MEDDWL AC ANABLEDD

Iechyd meddwl

2

Oedolyn
yn derbyn
cefnogaeth
gyda'u iechyd
meddwl

Anabledd dysgu

1

Person wedi cofrestru
anabledd dysgu

CANOL A DE SIR DDINBYCH

FEL PENTREF O 100 O BOBL

Yn ein pentref...

IECHYD A LLES

3

Person â
Ffibrilio Atrïaidd

1

Person ag
osteoporosis

8

Person â
diabetes

2

Person wedi
cael strôc

4

Person â Chlefyd
Coronaidd y Galon

1

Person ag
arthritis gwynegol

8

person dros
eu pwysau

1

Person ag
epilepsi

1

Person â
methiant y galon

3

person â chlefyd
rhwystrol cronig
yr ysgyfaint

1

Person yn
cael gofal
lliniarol

1

Person â
dementia

17

Person â phwysedd
gwaed uchel

8

person ag
asthma

4

Person â
chanser

1

Person wedi derbyn
cefnogaeth ar gyfer
eu hiechyd meddwl

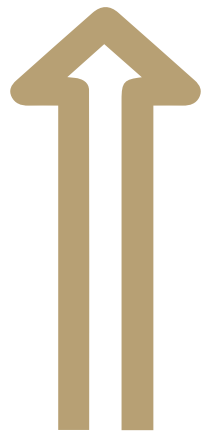

YNGLŶN Â CHANOL A DE SIR DDINBYCH

O'r 95,696 o bobl sy'n byw yn Sir Ddinbych mae tua 42,000 yn byw yng **NGHANOL A DE SIR DDINBYCH**. Mae Canol a De Sir Ddinbych yn cynnwys trefi gwledig Corwen, Rhuthun a Dinbych a hefyd Llanelwy sydd yn fwy trefol yn y gogledd.

Y bobl...

Disgwylir y bydd % poblogaeth Gogledd Cymru yn cynyddu 6.7% rhwng 2011 a 2036. Bydd pob Awdurdod Lleol, yn cynnwys Sir Ddinbych yn gweld cynnydd mawr yn nifer y bobl 85 oed a throsodd.

6.7%
Poblogaeth
Gogledd Cymru
Gynyddu
NESAF 25
MLYNEDD

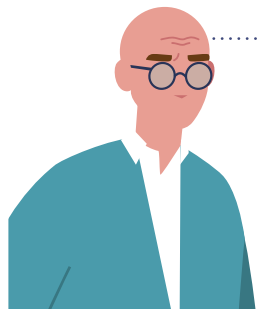

Mae 41,849 o bobl ar restrau meddygon teulu **CANOL A DE SIR DDINBYCH**

41,849

Cynnydd bach

Mae rhagamcanion y bydd poblogaeth **SIR DDINBYCH** yn cynyddu 2.7% (tua 2,500 o bobl) rhwng 2014 a 2039

7,500

Mae rhagamcanion y bydd nifer y bobl 75+ yn cynyddu 7,500

4.4%

o bobl **SIR DDINBYCH** o gymunedau Du, Asiaidd neu leiafrifol ethnig

30%

o oedolion **SIR DDINBYCH** yn siarad Cymraeg. Mae hyn dros gyfartaledd Cymru (18%) ond yn is na chyfartaledd BIPBC (33%)

Cymraeg

4,800

Mae rhagamcanion y bydd nifer y bobl 18-74 yn gostwng 4,800

1.3%

o oedolion **SIR DDINBYCH** yn nodi eu bod yn LHD

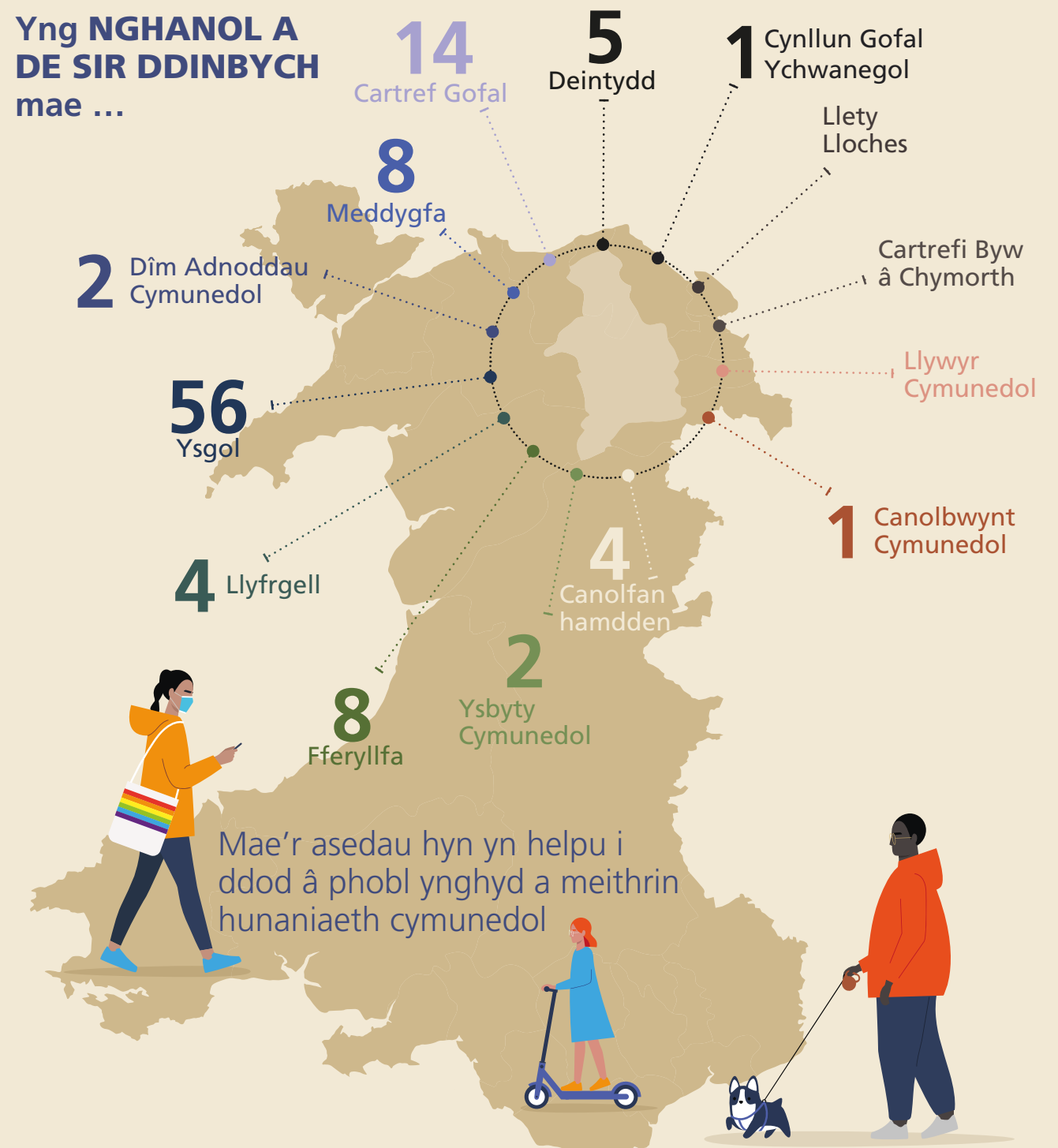
MAE CANOL A DE SIR DDINBYCH YN CYNWYS Y WARDIAU ETHOLIADOL CANLYNOL...

Bodelwyddan, Corwen, Canol Dinbych, Dinbych Isaf, Dinbych Uchaf / Henllan, Efenechtyd, Llanarmon-yn-Iâl / Llandegla, Llanbedr Dyffryn Clwyd / Llangynhafal, Llandrillo, Llandyrnog, Llanfair Dyffryn Clwyd / Gwyddelwern, Llangollen, Llanrhaeadr-yng-Nghinmeirch, Rhuthun, Trefnant, Tremeirchion, Dwyrain Llanelwy a Gorllewin Llanelwy.

Ei asedau...

Mae amrywiaeth o asedau pwysig yn y lleoliad sydd nid yn unig yn helpu i ddarparu gofal iechyd cymunedol a chymdeithasol ond hefyd yn cefnogi iechyd a lles y boblogaeth gyfan.

Yng NGHANOL A DE SIR DDINBYCH mae ...

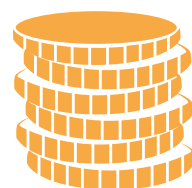
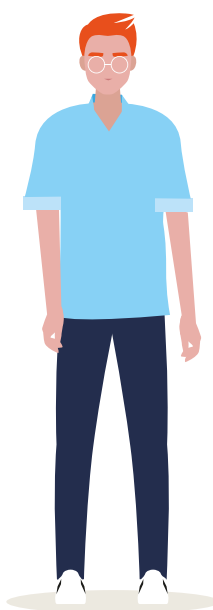
BYWYD YNG NGHANOL A DE SIR DDINBYCH

Mae cysylltiad hollbwysig rhwng iechyd ac addysg; mae iechyd a lles da wedi'u cysylltu â gwell presenoldeb a chyrhaeddiad yn yr ysgol, sydd yn eu tro yn arwain at well cyfleoedd cyflogaeth ac opsiynau gyrfa ehangach.

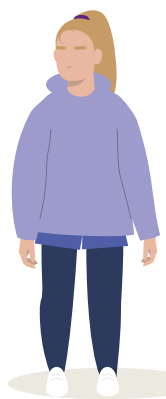
Yn 30 oed mae disgwyl i'r rhai hynny â'r lefelau uchaf o addysg fyw bedair blynedd yn hirach na'r rhai â'r lefelau isaf o addysg. Addysg yw'r penderfynydd cymdeithasol addasadwy pwysicaf oll o iechyd, sy'n grymuso ac yn diogelu; gall sbarduno dyfodol iachach, lliniaru straenachoswyr cymdeithasol a darparu mynediad at gyfleoedd cyflogaeth a chyfleoedd bywyd a allent ddiogelu unigolion rhag anfantais yn hwyrach yn eu bywydau.

73.2%

Canran yr oedolion mewn gwaith yn **SIR DDINBYCH** yw 73.2% - is na chyfartaledd BIPBC (75.3) a'r un fath a chyfartaledd Cymru (73.8)

12 o Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is **SIR DDINBYCH** yn y 10% mwyaf difreintiedig yng Nghymru o ran mynediad at wasanaethau

25%

o blant yn **SIR DDINBYCH** yn byw mewn tlodi - mae hyn yn uwch na chyfartaledd Cymru

21%

o aelwydydd yn **SIR DDINBYCH** heb gar neu fan. Mae hyn yn uwch na chyfartaledd BIPBC. Mae peidio â bod â mynediad at gar neu fan yn effeithio ar argaeledd gwasanaethau i'r rhai hynny heb gludiant personol.

Amcangyfrifir bod

9,267

o bobl yn byw mewn tlodi tanwydd yn **SIR DDINBYCH**

16%

o boblogaeth **SIR DDINBYCH** yn byw yn yr ardaloedd mwyaf difreintiedig, mae rhai o ardaloedd mwyaf difreintiedig Cymru yn **SIR DDINBYCH**.

Cyfradd yr aelwydydd sydd yn anfwriadol ddigartref ac mewn angen blaenoriaethol yn **SIR DDINBYCH** yw 37.2 fesul 10,000. Yn ystadegol mae hyn yn sylweddol uwch a'r cyfartaledd yng Nghymru (22.5) a dyma'r uchaf yng Ngogledd Cymru.

ASESIADAU TAI

Mae % yr asesiadau tai sy'n rhydd o beryglon categori un yn **SIR DDINBYCH** (57.3%) yn is na chyfartaledd Cymru (68.7%)

11.80%

o oedolion yn **SIR DDINBYCH** yn ei chael yn anodd cael digon i'w fwyta

11.65%

o oedolion yn **SIR DDINBYCH** yn poeni am beidio bod â digon i'w fwyta

4.95%

o oedolion yn **SIR DDINBYCH** wedi profi newyn oherwydd nad oedd ganddynt ddigon o fwyd

81%

fel bobl yn **SIR DDINBYCH** teimlo mai eu cartref sy'n cefnogi eu lles orau

15.2%

Canran yr aelwydydd pensiynwyr yn unig yn **SIR DDINBYCH** yw 15.2% - mae hyn yn uwch na chyfartaledd BIPBC a chyfartaledd Cymru.

IECHYD CORFFOROL POBL YNG NGHANOL A DE SIR DDINBYCH

15% o boblogaeth **CANOL A DE SIR DDINBYCH** yn ysmegu - mae hyn yn is na chyfartaledd Cymru (17.4%) a chyfartaledd BIPBC (17.6%)

21% o'r boblogaeth oedolion yng **NGHANOL A DE SIR DDINBYCH** yn yfed mwy na'r canllawiau argymelledig, yr uchaf o bob ardal yng Ngogledd Cymru ar y cyd â Gogledd Sir y Fflint

74% o oedolion yng **NGHANOL A DE SIR DDINBYCH** ddim yn bwyta'r 5 dogn o ffrwythau a llysiau y dydd a argymhellir

45% o oedolion yng **NGHANOL A DE SIR DDINBYCH** ddim yn diwallu'r canllawiau ar gyfer gweithgaredd corfforol

58% o bobl 16 oed a throsodd yng **NGHANOL A DE SIR DDINBYCH** o bwysau heb fod yn iach

Disgwyliad oes merched yn **SIR DDINBYCH** yw 81.4 mlwydd oed, er mai'r disgwyliad oes iach yw 67.7 mlwydd oed. Mae merched yn **SIR DDINBYCH** yn treulio 83.2% o'u hoes mewn iechyd da.

Disgwyliad oes dynion yn **SIR DDINBYCH** yw 78.1 mlwydd oed, er mai'r disgwyliad oes iach yw 67.5 mlwydd oed. Mae dynion yn **SIR DDINBYCH** yn treulio 86.5% o'u hoes mewn iechyd da

32% o blant 5 oed yn **SIR DDINBYCH** dros eu pwysau neu'n ordew, sydd gryn dipyn yn waeth na ffigwr Cymru (26%)

95% o blant yn **SIR DDINBYCH** yn dweud eu bod mewn iechyd da/da iawn

20% yn adrodd bod ganddynt salwch hirsefydlog;

7% yn adrodd bod ganddynt salwch hirsefydlog sy'n cyfyngu ar eu bywydau

Fodd bynnag....

80.8% o oedolion o oedran gwaith mewn iechyd da – uwch na chyfartaledd Cymru (76%) a chyfartaledd BIPBC (78.7%)

O ran pobl 65 oed a throsodd mae canran uwch o bobl mewn iechyd da (60.0%) yn **SIR DDINBYCH** na chyfartaledd Cymru (56.1%)

SIR DDINBYCH:

- **SIR DDINBYCH** sydd â'r ganran isaf o blant sydd wedi cael dau frechiad MMR erbyn pan maen nhw'n 16 oed.
- 89.9% o blant 4 oed yn **SIR DDINBYCH** wedi cael pob brechiad angenrheidiol.
- Y gyfradd sgrinio coluddion yn **SIR DDINBYCH** yw 54.9% o'r boblogaeth sydd yn is na'r targed o 60% ond yn uwch na chyfartaledd Cymru (55.7%)
- Y gyfradd sgrinio serfigol yn **SIR DDINBYCH** yw 76.3% - sydd yn uwch na'r targed o 70%
- Cyfradd sgrinio Ymlediad Aortaidd yr Abdomen (AAA) yn **SIR DDINBYCH** yw 81.2%
- 31.1% o famau yn parhau i fwydo ar y fron pan mae'r babi'n 10 diwrnod oed

SBOTOLAU AR GANOL A DE SIR DDINBYCH

- Y gyfradd sgrinio coluddion yng **NGHANOL A DE SIR DDINBYCH** yw 57% o'r boblogaeth sydd yn is na'r targed o 60% ond yn uwch na chyfartaledd Cymru (55.7%)

- 48% o bobl â risg clinigol yng **NGHANOL A DE SIR DDINBYCH** wedi cael brechiad rhag y fflw (targed 55%)

IECHYD MEDDWL POBL YNG NGHANOL A DE SIR DDINBYCH

Y sgôr iechyd lles meddyliol cyfartalog ar gyfer **SIR DDINBYCH** yw 51.6 o gymharu â chyfartaledd Cymru o 51.4 a chyfartaledd BIPBC o 52.3. Po uchaf yw'r sgôr y gorau yw'r iechyd meddwl.

Yn **SIR DDINBYCH**, mae 80% o oedolion o oedran gwaith yn fodlon â'u bywydau, y ganran isaf yng Ngogledd Cymru ac yn is na chyfartaledd Cymru (81.8%)

Gall ynysu cymdeithasol leihau annibyniaeth a gwneud niwed i iechyd meddwl, ond gall hefyd arwain at broblemau gydag iechyd corfforol os nad yw pobl yn gallu cael mynediad at feddygon teulu, deintyddion a chyfleoedd hamdden a chymdeithasol gweithredol. Mae unigedd yng **NGHANOL A DE SIR DDINBYCH** yn broblem barhaus.

Er gwaethaf hyn, mae 86.7% o oedolion hŷn yn **SIR DDINBYCH** yn fodlon â'u bywydau, sydd yn uwch na chyfartaledd Cymru (84.7%)

Cyfradd hunanladdiad **SIR DDINBYCH** yw 10.2 fesul 100,000, o'i gymharu â chyfartaledd o 12 yng Nghymru, a chyfartaledd BIPBC 11.5

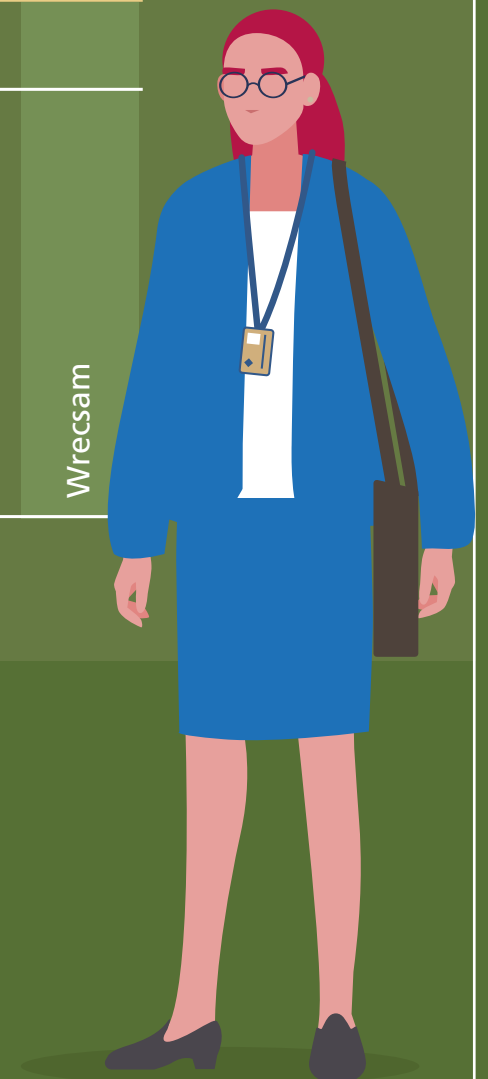
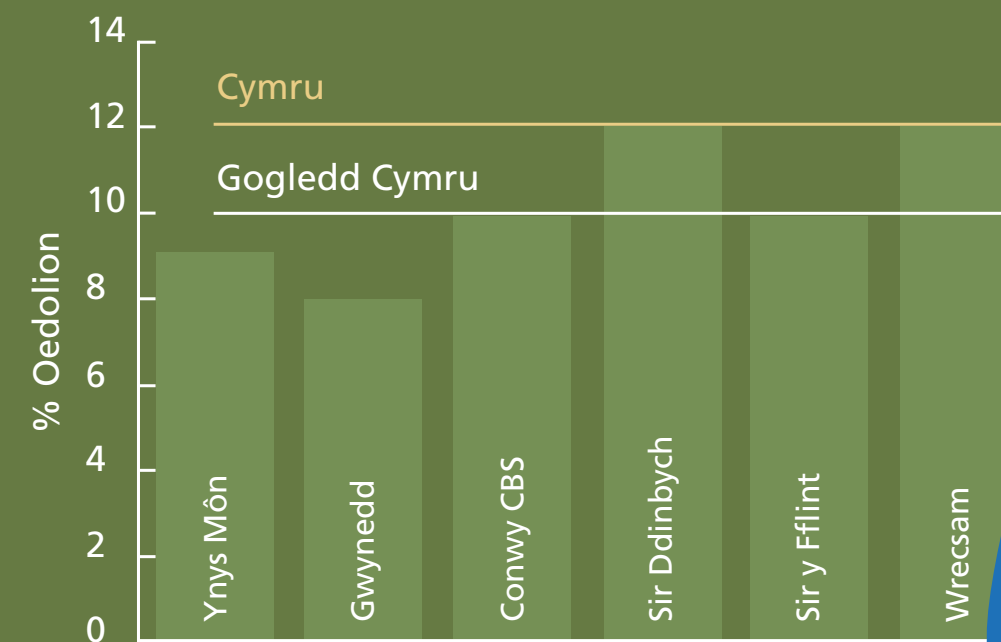
Mae ymdeimlad o gymuned a 'pherthyn' wedi'i gysylltu'n gryf â newid mewn ymddygiad ac iechyd. Mae 54.8% o oedolion yn **SIR DDINBYCH** yn dweud eu bod yn teimlo eu bod yn perthyn i'w cymuned. Mae hyn yn uwch na chyfartaledd Cymru (52.2%)

Er gwaethaf hyn, **SIR DDINBYCH** sydd â'r ganran isaf (ar y cyd) o oedolion yn adrodd eu bod nhw'n teimlo'n unig (12%) sydd yn is na chyfartaledd Cymru (15%)

Mae yna 15.2% o bobl 65 oed a throsodd yn byw ar eu pen eu hunain yn **SIR DDINBYCH**. Mae hyn yn uwch na chyfartaledd Cymru (13.7%) a gweddill rhanbarth BIPBC (14.9%)

1.06% o oedolion yng **NGHANOL A DE SIR DDINBYCH** yn cael cymorth iechyd meddwl gan eu meddyg teulu

% o oedolion (16 a hŷn) sy'n adrodd eu bod yn cael triniaeth am eu hiechyd meddwl ar hyn o bryd

BYW Â CHYFLWR IECHYD HIRSEFYDLOG YNG NGHANOL A DE SIR DDINBYCH

Mae gan Sir Ddinbych boblogaeth fawr o bobl dros 65 oed, gyda rhagamcanion y boblogaeth yn awgrymu twf sylweddol a pharhaus yn nifer y bobl hŷn.

Mae nifer cynyddol o bobl hŷn yn debygol o arwain at gynydd y nifer y bobl sy'n profi problemau cysylltiedig ag oedran megis clefydau cronig a synhwyrdd, dementia a chwympiadau, gyda'r rhain i gyd yn cael effaith negyddol bosibl ar les cyffredinol pobl.

Y nifer o bobl dros 65 oed a throsodd a ragfynegir i fod yn byw gyda dementia yn **SIR DDINBYCH** yw 1,670. Disgwylir y bydd hyn wedi codi i tua 2,735 erbyn 2040

Mae'r bwlch yn y gyfradd gyflogi pobl â chyflwr iechyd hirsefydlog (815.6%) yn arwyddocaol is yn ystadegol na chyfartaledd Cymru (14%)

Mae 28 o bobl rhwng 18-64 oed â nam difrifol ar eu golwg yn **SIR DDINBYCH** a 119 o bobl dros 65 oed

Mae yna 41 o bobl rhwng 18-64 nam corfforol/synhwyrdd heb nam ar y golwg, a 300 dros 65 oed

23.9% o bobl o oedran gwaith yn **SIR DDINBYCH** yn dioddef o anabledd craidd y Ddeddf Cydraddoldeb neu anabledd sy'n cyfyngu ar eu gallu i weithio.

0.85% o boblogaeth **CANOL A DE SIR DDINBYCH** wedi'u rhagweld i fyw gyda dementia.

CANOL A DE SIR DDINBYCH

4 problem ffordd o fyw uchaf sy'n cyfrannu at y 3 cyflwr cronig uchaf

15%	21%	45%	58%
o oedolion yng NGHANOL A DE SIR DDINBYCH yn ysmegu	o oedolion yng NGHANOL A DE SIR DDINBYCH yn yfed mwy na'r canllawiau a argymhellir	o oedolion yng NGHANOL A DE SIR DDINBYCH ddim yn diwallu'r canllawiau gweithgaredd corfforol	o oedolion yng NGHANOL A DE SIR DDINBYCH o bwysau heb fod yn iach

Y prif gyflyrau cronig yng **NGHANOL A DE SIR DDINBYCH** yw:

17.33% PWYSEDD GWAED UCHEL (BIP - 16.94%; Cymru - 15.89%)	7.62% ASTHMA (BIP - 7.58%; Cymru - 7.43%)	7.66% DIABETES (BIP - 7.81%; Cymru - 7.77%)
--	--	--

CYFLWR CRONIG	NGHANOL A DE SIR DDINBYCH (%)	BIP (%)	CYMRU (%)
Clefyd Coronaidd y Galon	3.74	3.79	3.61
Clefyd Rhwystrol Cronig yr Ysgyfaint	2.74	2.71	2.38
Ffibrilio	2.85	2.57	2.43
Methiant y Galon	1.30	1.15	1.11
Canser	3.98	3.71	3.28
Strôc	2.25	2.17	2.17
Epilepsi	0.94	0.95	0.97
Osteoporosis	0.62	0.71	0.64

YMGYSYLLTIAD POBL Â'R GWASANAETHAU IECHYD A GOFAL YNG NGHANOL A DE SIR DDINBYCH DENBIGHSHIRE

Yn Sir Ddinbych...

- Disgynnodd derbyniadau i'r ysbyty cysylltiedig â chanser ond maen nhw wedi dechrau codi eto
- Mae derbyniadau am glefyd cardiofasgwlaidd (1,733) dros gyfartaledd BIPBC (1,641) a chyfartaledd Cymru (1,695)
- Mae nifer y derbyniadau brys am gyflyrau resbiradol (1,913) dros gyfartaledd BIPBC (1,676) a chyfartaledd Cymru (1,770)
- Mae cyfanswm y derbyniadau brys ar gyfer **SIR DDINBYCH** (14,161) yn sylweddol uwch yn ystadegol na chyfartaledd BIPBC (11,972) a chyfartaledd Cymru (12,354)
- Mae cyfradd toriadau'r glun ymysg y rhai dros 65 oed a throsodd yn uwch yn **SIR DDINBYCH** o gymharu â Chymru (624.6 fesul 100,000 o'r boblogaeth)
- Roedd 234 o asesiadau am ofal a chefnogaeth ar gyfer gofalwyr anffurfiol yn 2018/19 yn **SIR DDINBYCH**. O'r rhain arweiniodd 35 at gynllun gofal
- Roedd 420 o blant yn derbyn cymorth a gofal yn 2019
- Roedd 47.4 o blant fesul 100,000 o'r boblogaeth ar y gofrestr diogelu plant
- Yn 2020 roedd 665 o blant yn derbyn gofal a chymorth yn **SIR DDINBYCH**
- Yn 2020 roedd gan 28% o blant oedd yn derbyn gofal a chymorth yn **SIR DDINBYCH** anabledd
- Yn 2020 roedd gan 16% o blant oedd yn derbyn gofal broblemau iechyd meddwl
- Yn 2020 roedd gan 98% o blant oedd yn derbyn gofal a chymorth wiriadau iechyd cyfredol

12,361

Amcangyfrifir bod 12,361 o bobl yn darparu gofal di-dâl yn **SIR DDINBYCH**

2,193 OEDOLYN

Yn **SIR DDINBYCH**, mae 2,193 o oedolion yn derbyn 2,872 o wasanaethau gofal cymdeithasol.

65+ OED

1,620 oedolyn yn 65 oed neu'n hŷn. Derbynnir 2,078 o wasanaethau gan oedolion dros 65 mlwydd oed

85+ OED

785 oedolyn yn 85 oed neu'n hŷn. Derbynnir 987 o wasanaethau gan oedolion dros 85 mlwydd oed

1,561 OEDOLYN

yn derbyn cefnogaeth gan y Gwasanaeth Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth yn 2019/20

81 OED

Oed cyfartalog oedolion yn mynd i ofal preswyl yn 2019/20 oedd 81 oed

970 DIWRNOD

Yn 2019/20 hyd cyfartalog arhosiad oedolion mewn gofal preswyl oedd 970 diwrnod

CYNYDDU

Amcangyfrifir bod gan **SIR DDINBYCH** 7,956 o oedolion 65+ nad ydynt yn gallu cyflawni o leiaf un gweithgaredd hunan ofal. Disgwylir y bydd y tuedd hwn wedi cynyddu i 10,895 o bobl erbyn 2035

1,850 OEDOLYN

Roedd 1,850 asesiad am gymorth a gofal yn 2019/20

467 OEDOLYN

Arweiniodd 467 o'r rhain at gynllun gofal

164 OEDOLYN

wedi defnyddio cartrefi preswyl yn 2019/20

562 OEDOLYN

wedi defnyddio cartrefi nyrsio yn 2019/20

880 OEDOLYN

wedi derbyn gofal yn y cartref yn 2019/20

PROFIAD POBL O WASANAETHAU IECHYD A GOFAL YNG NGHANOL A DE SIR DDINBYCH

Ymatebion i'r arolwg Dweud eich Dweud yn 2017/18...

61% o oedolion yn dweud eu bod yn hapus ag ansawdd eu bywydau.	96% 96% yn teimlo eu bod wedi cael eu trin gydag urddas a pharch	83% yn cytuno mai eu dewis nhw oedd byw mewn cartref preswyl
43% o oedolion sy'n darparu gofal di-dâl yn dweud eu bod yn hapus ag ansawdd eu bywydau.	88% o oedolion yn teimlo eu bod yn cael y wybodaeth gywir pan oeddent ei hangen.	86% yn hapus â'r gefnogaeth yr oeddent yn ei chael gan deulu, ffrindiau a chymdogion
54% o oedolion yn teimlo eu bod yn gallu gwneud y pethau sy'n bwysig iddyn nhw	89% yn hapus â'r gofal a'r gefnogaeth yr oeddent yn eu derbyn	98% yn gallu cyfathrebu yn eu dewis iaith
46% o oedolion a oedd yn rhoi gofal di-dâl i aelod o'u teulu neu eu cyfaill yn teimlo eu bod yn gallu gwneud y pethau sy'n bwysig iddyn nhw.	86% o ofalwyr yn dweud eu bod yn cael y wybodaeth a'r cyngor cywir pan oeddent eu hangen	84% yn teimlo eu bod yn cael eu cynnwys yn weithredol mewn penderfyniadau am sut yr oedd eu gofal a'u cymorth yn cael eu darparu

BETH MAE POBL YN EI DDWEUD WRTHYM NI AM EU HANGHENION?

- Argaeledd cludiant fforddiadwy i ac o apwyntiadau a gweithgareddau
- Argaeledd cefnogaeth broffesiynol gan wasanaethau gofal yn y cartref ac ail-alluogi
- Argaeledd cymorth achlysurol fel cyfeillio, teithiau a gweithgareddau hamdden
- Gwasanaethau danfon prydau poeth
- Seibiant i ofalwyr
- Help ar gamau cynnar diagnosis o ddementia ar gyfer pobl a'u teuluoedd

Proffiliau'r Ardal Leol: Rhestr o'r Ffynonellau Data

Disgrifiad o'r Data		Ffynhonnell y Data
YR ARDAL LEOL		
Maint y boblogaeth yn ôl Awdurdod Lleol	StatsCymru	
Maint y boblogaeth yn ôl oedran		
Rhagamcaniadau o'r boblogaeth	Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru	
Ethnigrwydd	StatsCymru	
Nifer y bobl sy'n siarad Cymraeg	Arolwg Cenedlaethol Cymru	
Nifer y bobl sy'n galw eu hunain yn LHD	Y Swyddfa Ystadegau Gwladol	
Asedau cymunedol	Cynllun Tymor Canolig Integredig Gofal Sylfaenol	
BYWYD YN YR ARDAL LEOL		
Nifer y bobl sy'n ddi-waith	StatsCymru	
Nifer y plant sy'n byw mewn tlodi	Fframwaith Canlyniadau Iechyd y Cyhoedd	
Nifer y bobl sy'n byw mewn tlodi tanwydd	Set Ddata Gofal Cymdeithasol Cenedlaethol i Gymru	
Nifer y bobl sydd heb wres canolog	Cyfrifiad 2011	
Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru	Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru	
Nifer yr oedolion sy'n llwgu	Prifysgol Sheffield, Map Ansicrwydd Bwyd	
Nifer yr oedolion sy'n ei chael yn anodd bwyta digon o fwyd		
Nifer yr oedolion sy'n poeni am beidio â chael digon i'w fwyta		
Nifer y bobl sy'n teimlo bod eu cartrefi'n cefnogi eu lles	StatsCymru	
% yr asesiadau tai sydd heb unrhyw beryglon categori un	Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru	
Nifer yr aelwydydd sy'n anfwriadol ddigartref	StatsCymru	
Nifer y bobl sy'n rhentu gan landlord cymdeithasol	Cyfrifiad 2011	
Nifer yr aelwydydd sydd heb gar na fan		
Nifer yr aelwydydd sydd â phensiynwyr yn unig yn byw yno		

Disgrifiad o'r Data		Ffynhonnell y Data	
IECHYD CORFFOROL POBL YN YR ARDAL LEOL			
Ysmygu mewn oedolion 16 oed a hŷn		Arolwg Cenedlaethol Cymru	
% yr oedolion (16 oed a hŷn) sy'n dweud eu bod yn yfed mwy na'r canllawiau a argymhellir			
Oedolion oedran gweithio sydd â phwysau iach		Fframwaith Canlyniadau Iechyd y Cyhoedd	
Oedolion sy'n bwyta pum dogn o ffrwythau neu lysiau bob dydd		StatsCymru	
Gweithgarwch corfforol mewn oedolion 16 oed a hŷn		Arolwg Cenedlaethol Cymru	
% y plant 4 oed, sydd wedi cael y brechlynnau y dylen nhw fod wedi eu cael		Iechyd Cyhoeddus Cymru	
Disgwyliad oes yn ôl rhyw		StatsCymru	
Disgwyliad oes iach adeg geni, gwrywod a benywod		Fframwaith Canlyniadau Iechyd Cyhoeddus Cymru	
% y plant sy'n dweud eu bod yn iach			
Sgrinio Serfigol		Is-adran Sgrinio Iechyd Cyhoeddus Cymru	
Pobl sy'n manteisio ar wasanaethau Sgrinio Coluddion			
Gwasanaeth sgrinio Ymlediad Aortaidd yn yr Abdomen sy'n cael ei gynnig / ei dderbyn			
Faint sy'n cymryd y brechlyn MMR		Cynllun Tymor Canolig Integredig y Clwstwr	
% sy'n bwydo ar y fron ar ddiwrnod 10		Fframwaith Canlyniadau Iechyd Cyhoeddus Cymru	
Oedolion oedran gweithio (16 i 64 oed) iach		Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru	
Oedolion hŷn (65+ oed) iach			
IECHYD MEDDWL POBL YN YR ARDAL LEOL			
Lles meddyliol ymhlith oedolion, cyfartaledd wedi'i safoni yn ôl oedran		Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru	
Bodddhad â bywyd ymhlith oedolion oedran gweithio a phobl hŷn			
% yr oedolion sy'n dweud eu bod yn teimlo'n unig			
Ymdeimlad o gymuned		Fframwaith Canlyniadau Iechyd y Cyhoedd	
% yr oedolion sy'n dweud eu bod yn teimlo'u bod yn perthyn i'w cymuned leol		StatsCymru	
% y bobl sy'n defnyddio gwasanaethau gofal cymdeithasol sy'n dweud eu bod yn teimlo'n rhan o'u cymuned leol			
% y bobl sy'n defnyddio gwasanaethau gofal cymdeithasol sy'n dweud eu bod yn gallu gwneud y pethau sy'n bwysig iddyn nhw			
Nifer y bobl dros 65 oed sy'n byw ar eu pen eu hunain		Cyfrifiad 2011	
Nifer y cleifion sydd ar gofrestr clefydau QOF ar gyfer iechyd meddwl		Cronfa Ddata QOF	
Derbyniadau i gyfleusterau iechyd meddwl gan y bwrdd iechyd lleol		StatsCymru	
Marwolaethau o hunanladdiad, EASR fesul 100,000 o'r boblogaeth, pob person 10 oed a hŷn		Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru	

Disgrifiad o'r Data	Ffynhonnell y Data
BYW GYDA CHYFLWR HIRDYMROR YN YR ARDAL LEOL	
Nifer y bobl sy'n cael trafferth gyda gweithgareddau bywyd beunyddiol	StatsCymru
Bwlch mewn cyflogaeth ar gyfer pobl sydd â chyflwr iechyd hirdymor	Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru
Rhagfynegiad o nifer y bobl dros 65 oed sy'n byw gyda dementia	Set Ddata Gofal Cymdeithasol Cenedlaethol i Gymru
Nifer y cleifion ar gofrestr clefydau QOF ar gyfer dementia	Cronfa Ddata QOF
% o bobl oedran gweithio sydd ag anabledd craidd neu anabledd sy'n cyfyngu ar eu gallu i weithio yn ôl y Ddeddf Cydraddoldeb	Y Swyddfa Ystadegau Gwladol
Nifer y bobl sydd ag anabledd corfforol / synhwyraidd ond heb nam ar eu golwg	StatsCymru
Nifer y bobl sydd â nam difrifol ar eu golwg	Set Ddata Gofal Cymdeithasol Cenedlaethol i Gymru
% y bobl sydd â salwch cyfyngus hirdymor	
Canran y cleifion sydd wedi eu cofrestru â chyflwr cronig	Cronfa Ddata QOF
FAINT MAE POBL YN YMWNEUD Â GWASANAETHAU IECHYD A GOFAL YN YR ARDAL LEOL	
Derbyniadau canser, EASR fesul 100,000 o'r boblogaeth	Mapiau Iechyd Cymru
Derbyniadau clefydau cardiofasgwlaidd, EASR fesul 100,000 o'r boblogaeth	
Derbyniadau Brys Anadlol, EASR fesul 100,000 o'r boblogaeth	
Derbyniadau Brys, hyd arhosiad cymedrig (dyddiau), pob person	
Torri cluniau ymhlith pobl hŷn (65 oed a hŷn)	Fframwaith Canlyniadau Iechyd y Cyhoedd
Derbyniadau i'r ysbyty oherwydd codymau	Arsyllfa Iechyd Cyhoeddus Cymru
Darparu gofal di-dâl	Cyfrifiad 2011
% y bobl sy'n fodlon â'u gallu i gyrraedd/cael mynediad at y cyfleusterau a'r gwasanaethau sydd eu hangen arnyn nhw	StatsCymru
Nifer y plant sy'n derbyn gofal a chymorth	Set Ddata Gofal Cymdeithasol Cenedlaethol i Gymru
% y plant sy'n derbyn gofal a chymorth sydd ag anabledd	
% y plant sy'n derbyn gofal a chymorth sydd â phroblemau iechyd meddwl	
% y plant sy'n derbyn gofal a chymorth sydd â gwiriadau cyfredol ar gadw gwyliadwriaeth ar iechyd plant	
Nifer yr asesiadau o anghenion cymorth ar gyfer gofalwyr a wnaed yn ystod y flwyddyn	
Nifer yr asesiadau o anghenion cymorth ar gyfer gofalwyr a wnaed yn ystod y flwyddyn a arweiniodd at gynllun cymorth	
Nifer yr oedolion sy'n derbyn gwasanaethau, pob person yn ôl grŵp oedran	StatsCymru
Nifer yr oedolion sy'n derbyn cymorth gan y gwasanaeth Gwybodaeth, Cyngor, Cymorth yn ystod y flwyddyn	Set Ddata Gofal Cymdeithasol Cenedlaethol i Gymru
Nifer y bobl dros 65 oed sydd methu â chyflawni o leiaf un gweithgaredd hunanofal	StatsCymru

Disgrifiad o'r Data	Ffynhonnell y Data
FAINT MAE POBL YN YMWNEUD Â GWASANAETHAU IECHYD A GOFAL YN YR ARDAL LEOL (PARHAU)	
Nifer yr asesiadau o anghenion gofal a chymorth a wnaed yn ystod y flwyddyn	Set Ddata Gofal Cymdeithasol Cenedlaethol i Gymru
Nifer yr asesiadau o anghenion gofal a chymorth a wnaed yn ystod y flwyddyn a arweiniodd at gynllun cymorth	
Nifer y gwasanaethau a dderbyniwyd gan oedolion yn ystod y flwyddyn	
Nifer yr oedolion a gafodd eu cefnogi yn ystod y flwyddyn	
Nifer y gwasanaethau cartrefi gofal i oedolion (gyda nyrsio) a dderbyniwyd gan oedolion dros 65 oed yn ystod y flwyddyn	
Nifer y gwasanaethau cartrefi gofal i oedolion (heb nyrsio) a dderbyniwyd gan oedolion dros 65 oed yn ystod y flwyddyn	
Nifer y gwasanaethau gofal cartref a dderbyniwyd gan oedolion dros 65 oed yn ystod y flwyddyn	
PROFIAD POBL O WASANAETHAU IECHYD A GOFAL YN YR ARDAL LEOL	
Adborth ansoddol ar brofiadau pobl o wasanaethau gofal cymdeithasol	Adroddiad Blynnyddol Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol

Os hoffech ragor o wybodaeth am y Proffil Pen hwn, anfonwch
e-bost at **Jo Flannery**, Uwch Reolwr Cynllunio Iechyd,
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr
E-bost: jo.flannery@wales.nhs.uk